

Szent József ünnepe

(március 19.)

2Sám 7,4–5a.12–14a.16

Ha az Úr nem építi a házat

Még akkor éjszaka történt, hogy az Úr szózatot intézett Nátánhoz: „Menj, és mondd meg szolgálómnak, Dávidnak: Te akarsz nekem házat építeni lakóhelyemül? ... Ha aztán napjaid betelnek és megtérsz atyáidhoz, megtartom utánad magvadból származó utódodat és megszilárdítom királyságát. [Az házat épít nevemnek, én meg minden időkre megszilárdítom királyi trónját.] Az atyja leszek, ő meg a fiam lesz. ... Nem, házad és királyságod örökre fennmarad szíнем előtt, trónod örökre szilárd marad.”

A fenti szakasz Dávid király és Nátán próféta vitáját tartalmazza. Dávid elhatározta, hogy Jeruzsálemben templomot épít Jahve tiszteletére. A héberben a ház vagy a ház építése azonban kettős jelentésű. Egyrészt jelenti a fizikai értelemben vett házat, másrészt például a „királyi ház” esetében egy uralkodó család uralmát jelenti. Nátán úgy véli, Dávid túllépi hatáskörét, a templom építésével maga akarja Jahve uralmát – uralkodó házat építeni –, és ezt a tervet nem hagyja a Mindenhatóra. Figyelembe kell venni azt is, hogy Dávid nemzetegyesítő politikájának része volt a közigazgatási és a vallási hatalom összevonása, és a fővárosnak, valamint a vallási központnak az egyesítése a templom építése által. A keleti dinasztikus uralkodók ezt mindenütt megtették nemcsak Isten dicsőségének támogatására, hanem saját hatalmuk szakrális identifikálása érdekében is. Az így megépített királyi szentélyekben az istentisztelet fölött a király felügyelt, aki gyakorta éppen ezért kapta meg az isteni jelzőket. A zsidó prófétai körök attól tartottak, hogy Dávid a királyi szentély megépítésével tulajdonképpen a zsidó kultusz irányítása feletti hatalmat akarja megszerezni, vagyis csapdába ejti Jahve vallását.

De nemcsak a prófétai körök ellenszenvét váltotta ki ez a terv, hanem a vidéki papság félelmét is, hogy a jeruzsálemi templom papsága az ő szolgálatuk fölé helyezi magát, esetleg meg is szünteti a történelmileg kialakult szentélyeket. Ez a későbbiekben a kultuszcentralizáció következtében Salamon idejében meg is történt. Ezzel állandósult a harc a jeruzsálemi szentély és a vidéki szentélyek között, és mindez

alapot szolgáltatott arra, hogy különböző zsidó vallási csoportok a jeruzsálemi templom szentségét kétségbe vonják.

E szövegnek a felolvasása Szent József ünnepén a történeti írást új keresztény összefüggésbe helyezi. Óhatatlanul összevetjük Dávidnak a „Jahve tiszteletére szentelt háza” építésének programját azzal a csendes programmal, amelyet Szent József végzett el, amikor Máriát és gyermekét, Jézust befogadta és gondozta. Máriáról azt olvashatjuk a magyar fordításban, hogy „leszállt rá a szentlélek”, és így fogant Jézus. A görög szövegben azonban az olvasható, hogy „sátrat vert fölé a szentlélek”. Ez kétségtelen utalás arra a szent sátorra, amelynek szentségét Jahve jelenléte adta. Mária szentségét is Jézus, az Isten fia adta. József ennek az üdvtörténeti folyamatnak a csendes építője. A szándéka, hogy mindez az Isten dicsőségére történjék kétségbevonhatatlan. A maga nevelő apaságát, gondoskodását Jézus felett a csendes szolgálat jellemzi.

A saját biztonságunk érdekében igen sokat áldozunk arra, hogy a világ egy kis része felett ellenőrzésünk legyen: a mi házunk a mi várunk legyen, amelyben mi vagyunk az úr. Csak kevesen gondolnak arra, hogy a saját házuk, családjuk akkor állhat fenn, ha az Isten dicsőségét szolgálja, vagyis Isten uralmát, házát építi. Az ember túlélési ösztöne mindig erősebb, mint a vallási érzéke. *„Ha az Úr nem építi a házat, az építők hiába fáradsanak. Hogyha az Úr nem őrzi a várost, az ő hiába őröködik fölötte. Hiába keltek hajnalban és fáradoztok késő éjjelig: a kemény fáradság kenyerét eszitek. Ám akiket szeret, ő azokat elhalmozza, jóllehet alszanak. Lám, a gyermekek az Úr ajándékai, a test gyümölcse jutalom. Ahogy a nyíl a harcok kezéből, úgy sorakoznak a gyermekek az ifjú évekből. Boldog ember, aki velük tölti meg tegzét: nem vall szégyent, ha az ellenséggel vitába száll a kapunál”* (Zsolt 127).